

Câu 1: Cho biết những thay đổi về địa giới hành chính tỉnh Đồng Nai từ năm 1976 đến nay?

ĐỊA GIỚI HÀNH CHÍNH TỈNH ĐỒNG NAI QUA CÁC THỜI KỲ:

Năm 1976

Tháng 2 năm 1976, Chính phủ Cách mạng Lâm thời Cộng hòa miền Nam Việt Nam thành lập tỉnh Đồng Nai trên cơ sở sát nhập các tỉnh: Biên Hòa, Bà Rịa - Long Khánh, Tân Phú (hai huyện Tân Uyên và Phú Giáo của tỉnh Tân Phú cắt chuyển vào tỉnh Sông Bé). Tỉnh Đồng Nai gồm các đơn vị hành chính trực thuộc: thành phố Biên Hòa, thị xã Vũng Tàu và các huyện Thống Nhất, Vĩnh Cửu, Xuân Lộc, Tân Phú, Long Thành, Châu Thành, Long Đất, Xuyên Mộc, Duyên Hải, 1 quần đảo là Trường Sa. Toàn tỉnh có 154 phường, xã, thị trấn.

Lúc bấy giờ, Đồng Nai giáp các tỉnh: Phía Đông giáp tỉnh Bình Thuận, phía Tây giáp Thành phố Hồ Chí Minh, phía Tây bắc giáp tỉnh Sông Bé (nay là Bình Dương), phía Bắc giáp tỉnh Lâm Đồng, phía Nam giáp Biển Đông (nay giáp tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu).

Năm 1978

Ngày 23 tháng 12 năm 1978 Hội đồng Chính phủ ra Quyết định 272-CP về việc sáp nhập xã Hố Nai 1 và xã Hố Nai 2 của huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai vào thành phố Biên Hòa và chuyển các xã này thành các phường gọi là phường Hố Nai 1 và phường Hố Nai 2, thuộc thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai.

Ngày 29 tháng 12 năm 1978, Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, quyết định chuyển huyện Duyên Hải của tỉnh Đồng Nai nhập vào Thành phố Hồ Chí Minh. Tỉnh Đồng Nai còn 1 thành phố, 1 thị xã và 8 huyện, 1 quần đảo.

Năm 1979

Ngày 30 tháng 5 năm 1979, Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam quyết định tách thị xã Vũng Tàu và xã Long Sơn thuộc huyện Châu Thành khỏi địa phận tỉnh Đồng Nai thành lập Đặc khu Vũng Tàu – Côn Đảo. Tỉnh Đồng Nai còn 1 thành phố và 8 huyện, 1 quần đảo, gồm 141 phường, xã, thị trấn.

Năm 1980

Ngày 01 tháng 03 năm 1980 Hội đồng Chính phủ ra Quyết định 66-CP điều chỉnh địa giới đổi tên xã thuộc tỉnh Đồng Nai:

Huyện Châu Thành, huyện Xuyên Mộc: Sáp nhập xã Tân Lập của huyện Xuyên Mộc vào huyện Châu Thành cùng tỉnh.

Huyện Long Thành: Đổi tên xã Siph thuộc huyện Long Thành thành xã Long Đức.

Năm 1982

Ngày 08 tháng 12 năm 1982 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 192 về việc phân vạch địa giới xã, thị trấn thuộc tỉnh Đồng Nai

Huyện Châu Thành:

Chia xã Phú Mỹ thành hai xã lấy tên là xã Phú Mỹ và xã Mỹ Xuân.

Chia xã Phước Hòa thành hai xã lấy tên là xã Phước Hòa và xã Hội Bài.

Thành lập thị trấn Bà Rịa trên cơ sở toàn bộ diện tích và dân số của xã Phước Lễ.

Thành lập xã kinh tế mới lấy tên là xã Châu Pha trên cơ sở sáp nhập một phần đất của xã Hắc Dịch và một phần đất của xã Long Hương có tổng diện tích tự nhiên 4100 hécta.

Sáp nhập hai ấp Kim Hải của Phước Hòa về xã Long Hương và ấp Trảng Lớn, xã Phú Mỹ về xã Hắc Dịch quản lý.

Sáp nhập xã Tân Lập của huyện Châu Thành vào huyện Xuân Lộc.

Huyện Xuân Lộc: Thành lập thị trấn nông trường sông Ray trên cơ sở sáp nhập xã Tân Lập và nông trường sông Ray.

Huyện Thống Nhất:

Chia xã Gia Tân thành ba xã lấy tên là xã Gia Tân 1, xã Gia Tân 2 và xã Gia Tân 3.

Chia xã Gia Kiệm thành hai xã lấy tên là xã Gia Kiệm và xã Quang Trung.

Ngày 9 tháng 12 năm 1982, Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam ra Quyết định số 193, thành lập huyện Trường Sa (toàn bộ khu vực quần đảo Trường Sa – thuộc huyện Long Đất). Tỉnh Đồng Nai có 1 thành phố và 9 huyện. Từ tháng 12, huyện Trường Sa được Quốc hội chuyển nhập vào tỉnh Phú Khánh. Tỉnh Đồng Nai còn lại 1 thành phố và 8 huyện.

Năm 1984

Ngày 17 tháng 01 năm 1984 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 12-HĐBT về việc phân vạch địa giới một số xã, thị trấn, phường của tỉnh Đồng Nai:

Huyện Xuân Lộc:

Chia xã Xuân Bình thành hai xã lấy tên là xã Xuân Bình và xã Xuân Vinh.

Chia xã Xuân Tân thành hai xã lấy tên là xã Xuân Tân và xã Xuân Mỹ.

Huyện Tân Phú:

Giải thể xã Phú Hiệp để thành lập thị trấn Phú Hiệp.

Chia xã Phú Ngọc thành hai xã lấy tên là xã Phú Ngọc và xã Suối Nho.

Huyện Xuyên Mộc: Chia xã Phước Bửu thành hai xã lấy tên là xã Phước Bửu và xã Phước Tân.

Huyện Long Thành:

Hợp nhất xã Phước Long và xã Phước Thọ thành một xã lấy tên là xã Long Thọ.

Hợp nhất xã Phước Lai và xã Phước Kiểng thành một xã lấy tên là xã Hiệp Phước.

Hợp nhất xã An Lợi và xã Phước Nguyên thành một xã lấy tên là xã An Phước.

Huyện Long Đất: Giải thể 2 xã Long Điền và Long Hải để thành lập 2 thị trấn Long Điền và Long Hải.

Thành phố Biên Hòa:

Chia phường Hồ Nai 2 thành hai phường lấy tên là phường Tân Biên và phường Tân Hòa.

Hợp nhất xã Bửu Long và xã Tân Thành thành một xã lấy tên là xã Tân Bửu.

Giải thể 2 xã Tân Vạn và Tân Phong để thành lập 2 phường Tân Vạn và Tân Phong.

Ngày 28 tháng 12 năm 1984 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 180-HĐBT về việc thành lập phường Bửu Hòa thuộc thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai

Năm 1985

Ngày 01 tháng 02 năm 1985 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 24-HĐBT về việc phân vạch địa giới xã, thị trấn tỉnh Đồng Nai

Huyện Châu Thành:

Chia xã Ngãi Giao thành 4 xã lấy tên là xã Kim Long, xã Xà Bang, xã Láng Lớn và xã Ngãi Giao.

Chia xã Suối Nghệ thành 2 xã lấy tên là xã Nghĩa Thành và xã Suối Nghệ.

Huyện Tân Phú: Đổi tên thị trấn Phú Hiệp thành thị trấn Định Quán.

Ngày 23 tháng 12 năm 1985 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 284-HĐBT về việc:

Thành lập thị xã Vĩnh An thuộc tỉnh Đồng Nai trên cơ sở huyện Vĩnh Cửu và hai lâm trường Hiếu Liêm, Mã Đà của huyện Tân Phú

Thành lập phường Cây Gáo trên cơ sở xã Cây Gáo.

Thành lập phường Trị An trên cơ sở xã Trị An.

Thị xã Vĩnh An gồm 2 phường Trị An, Cây Gáo và 11 xã Bình Hòa, Bình Long, Bình Thạnh, Bình Phước, Bình Y, Đại An, Lợi Hòa, Tân Định, Tân Phú, Tân Triều, Thiện Tân, và hai lâm trường Hiếu Liêm, Mã Đà.

Huyện Tân Phú sau khi cắt lâm trường Hiếu Liên và Mã Đà để thành lập thị xã Vĩnh An, còn 13 xã: Phú Bình, Phú Cường, Phú Điền, Phú Hoa, Phú Hòa, Phú Lâm, Phú Lập, Phú Lộc, Phú Lý, Phú Ngọc, Phú Thanh, Phú Túc, Suối Nho và 1 thị trấn Định Quán.

Năm 1986

Ngày 14 tháng 05 năm 1986 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 59-HĐBT về việc thành lập 2 xã Xuân Đông, Xuân Tây thuộc huyện Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai

Năm 1987

Ngày 12 tháng 02 năm 1987 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 16-HĐBT về việc điều chỉnh địa giới hành chính một số xã, phường thuộc các huyện Long Thành, Tân Phú, Xuân Lộc, thị xã Vĩnh An, tỉnh Đồng Nai:

Huyện Long Thành: Hợp nhất xã An Hòa và xã Long Hưng thành một xã lấy tên là xã Hòa Hưng.

Thị xã Vĩnh An:

Hợp nhất ba xã Bình Phước, Bình Ý và Tân Triều thành một xã lấy tên là xã Tân Bình.

Hợp nhất hai xã Bình Long và Lợi Hòa thành một xã lấy tên là xã Bình Lợi.

Hợp nhất hai xã Bình Thạnh và xã Tân Phú thành một xã lấy tên là xã Thạnh Phú.

Hợp nhất hai xã Đại An và xã Tân Định thành một xã lấy tên là xã Tân An.

Chia phường Cây Gáo thành hai đơn vị hành chính lấy tên là phường Cây Gáo và xã Vĩnh Tân.

Thị xã Vĩnh An, huyện Tân Phú: Sáp nhập xã Phú Lý thuộc huyện Tân Phú vào thị xã Vĩnh An.

Huyện Xuân Lộc: Thành lập xã Xuân Bắc trên cơ sở nông trường Thọ Vực và phân trường 1 Thọ Vực thuộc lâm trường Xuân Lộc.

Năm 1988

Ngày 05 tháng 07 năm 1988 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 103 về việc phân vạch địa giới hành chính phường Tam Hòa của thành phố Biên Hòa thuộc tỉnh Đồng Nai. Chia phường Tam Hòa của thành phố Biên Hòa thuộc tỉnh Đồng Nai thành 2 phường lấy tên là phường Tam Hòa và phường Bình Đa.

Tháng 12 năm 1988 Hội đồng Bộ trưởng ra Quyết định 190 về việc thành lập 4 xã: Dak Lua, Nam Cát Tiên, Núi Tượng, Phú An tại vùng kinh tế mới thuộc huyện Tân Phú, tỉnh Đồng Nai.

Năm 1991

Ngày 10 tháng 4 năm 1991, Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam ra Quyết định số 107, chia huyện Xuân Lộc thành 2 huyện Long Khánh, Xuân Lộc; chia huyện Tân Phú thành 2 huyện Tân Phú, Định Quán.

Huyện Xuân Lộc có thị trấn Xuân Lộc, thị trấn Sông Ray và 13 xã: Xuân Bắc, Xuân Bảo, Xuân Định, Xuân Đông, Xuân Hiệp, Xuân Hòa, Xuân Hưng, Xuân Phú, Xuân Tâm, Xuân Tây, Xuân Thành, Xuân Thọ, Xuân Trường.

Huyện Long Khánh có thị trấn Xuân Lộc và 6 xã: Xuân Bình, Xuân Đường, Xuân Lập, Xuân Mỹ, Xuân Tân, Xuân Vinh.

Huyện Tân Phú có 10 xã: Dak Lua, Nam Cát Tiên, Núi Tượng, Phú An, Phú Bình, Phú Điền, Phú Lâm, Phú Lập, Phú Lộc, Phú Thanh.

Huyện Định Quán có thị trấn Định Quán và 6 xã: Phú Cường, Phú Hoa, Phú Hòa, Phú Ngọc, Phú Túc, Suối Nho.

Ngày 12 tháng 8 năm 1991, Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam quyết định cắt chuyển 3 huyện Châu Thành, Long Đất, Xuyên Mộc của tỉnh Đồng Nai nhập vào tỉnh mới Bà Rịa – Vũng Tàu. Tỉnh Đồng Nai có 1 thành phố, 1 thị xã, 6 huyện, gồm 119 phường, xã, thị trấn.

Năm 1992

Ban Tổ chức Chính phủ ra Quyết định 593 về việc điều chỉnh địa giới thành lập xã, thị trấn thuộc các huyện Tân Phú, Xuân Lộc và Long Khánh, tỉnh Đồng Nai.

Huyện Tân Phú: Chia xã Phú Lộc thành 2 xã: Phú Lộc, Trà Cỏ và thị trấn Tân Phú - thị trấn huyện lỵ huyện Tân Phú.

Huyện Xuân Lộc: Giải thể thị trấn nông trường Sông Ray để thành lập xã Sông Ray.

Huyện Long Khánh: Chia xã Xuân Đường thành 2 xã: Xuân Đường và Xuân Quế.

Năm 1993

Ngày 10 tháng 05 năm 1993 Thủ tướng Chính phủ ra Quyết định 219-TT về việc công nhận thành phố Biên Hòa là đô thị loại 2.

Năm 1994

Ngày 23 tháng 6 năm 1994, Chính phủ nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam ra Nghị định 51-CP về việc điều chỉnh địa giới huyện, xã thuộc tỉnh Đồng Nai

Chia huyện Long Thành thành hai huyện: huyện Long Thành và huyện Nhơn Trạch:

Huyện Long Thành có 16 đơn vị hành chính gồm các xã: Hòa Hưng, Phúc Tân, Tam An, Tam Phước, Long Đức, Lộc An, Long Phước, An Phước, Bình Sơn, Suối Trâu, Cẩm Đường, Bàu Cạn, Phước Thái, Tân Hiệp, Long An và thị trấn Long Thành.

Huyện Nhơn Trạch có 11 đơn vị hành chính gồm các xã: Phước Thiện, Phú Hội, Long Tân, Phú Thạnh, Đại Phước, Phú Hữu, Phước Khánh, Vĩnh Thanh, Phước An, Long Thọ và Hiệp Phước.

Huyện Định Quán:

Chia xã Phú Hoa thành 3 xã: Phú Lợi, Phú Vinh, Phú Tân.

Chuyển giao ấp 7 gồm 1.369 ha diện tích tự nhiên và 2851 nhân khẩu thuộc xã Phú Ngọc về xã Phú Túc quản lý.

Chia xã Phú Túc thành 3 xã mới: La Ngà, Túc Trung, Phú Túc.

Chia xã Phú Ngọc thành 3 xã: xã Thanh Sơn, xã Ngọc Định, xã Phú Ngọc.

Chuyển giao 2.712 ha diện tích tự nhiên và 6.434 nhân khẩu của thị trấn Định Quán về xã Phú Ngọc quản lý.

Chia thị trấn Định Quán thành 2 đơn vị hành chính: xã Gia Canh và thị trấn Định Quán.

Ngày 29 tháng 08 năm 1994 Chính phủ ra Nghị định 109-CP về việc tái lập huyện Vĩnh Cửu; điều chỉnh địa giới một số xã phường thuộc thành phố Biên Hòa và các huyện Long Khánh, Long Thành, Nhơn Trạch, Tân Phú, Thống Nhất, Xuân Lộc

Thị xã Vĩnh An, huyện Vĩnh Cửu

Giải thể thị xã Vĩnh An để thành lập lại huyện Vĩnh Cửu.

Giải thể phường Cây Gáo để thành lập thị trấn Vĩnh An.

Giải thể phường Trị An để thành lập xã Trị An.

Thành phố Biên Hòa

Thành lập phường Bửu Long trên cơ sở toàn bộ diện tích tự nhiên và dân số của xã Tân Bửu.

Thành lập phường Long Bình Tân trên cơ sở toàn bộ diện tích tự nhiên và dân số của xã Long Bình Tân.

Thành lập phường Long Bình trên cơ sở điều chỉnh một phần diện tích và dân số của phường Tam Hòa.

Thành lập phường Tân Hiệp trên cơ sở điều chỉnh một phần diện tích và dân số của các phường Tam Hòa, Tam Hiệp và Tân Tiến.

Thành lập phường Trảng Dài trên cơ sở điều chỉnh một phần diện tích và dân số của phường Tân Phong.

Huyện Long Khánh

Chia xã Xuân Bình thành 2 xã: Bảo Bình và Xuân Thiệu.

Chia xã Xuân Vinh thành 2 xã: Bảo Quang và Bảo Vinh.

Chia xã Xuân Tân thành 4 xã: Xuân Tân, Xuân Thanh, Long Giao, Nhân Nghĩa.

Chia xã Xuân Lập thành 4 xã: Xuân Lập, Bàu Sen, Suối Tre, Xuân Thạnh.

Chia xã Xuân Quế thành 2 xã: Xuân Quế và Sông Nhạn.

Chia xã Xuân Đường thành 2 xã: Xuân Đường và Thừa Đức.

Huyện Long Thành

Chia xã Bình Sơn thành 2 xã: Bình An và Bình Sơn.

Chia xã Phước Thái thành 2 xã: Phước Bình và Phước Thái.

Chia lại xã Hòa Hưng thành 2 xã cũ: An Hòa và Long Hưng.

Huyện Nhơn Trạch

Chia xã Phú Hữu thành 2 xã: Phú Hữu và Phú Đông.

Huyện Tân Phú

Chia xã Phú Bình thành 2 xã: Phú Bình và Phú Sơn.

Chia xã Phú Lộc thành 2 xã: Phú Lộc và Phú Thịnh.

Chia xã Phú Bình (mới) thành 2 xã: Phú Bình và Phú Trung.

Chia xã Phú Thanh thành 2 xã: Phú Thành và Phú Xuân.

Chia xã Phú Lập thành 2 xã: Phú Xuân và Tà Lại.

Chia xã Phú Lâm thành 2 xã: Phú Lâm và Thanh Sơn.

Huyện Thống Nhất

Chia xã Trảng Bom 1 thành thị trấn Trảng Bom và xã Sông Trầu.

Chia xã Trảng Bom 2 thành 3 xã: Đông Hòa, Tây Hòa và Trung Hòa.

Chia xã Hố Nai 4 thành 3 xã: Bắc Sơn, Bình Minh, Quảng Tiến.

Chia xã Hưng Lộc thành 2 xã: Hưng Lộc và Hưng Thịnh.

Chia xã Bàu Hàm 1 thành 2 xã: Bàu Hàm và Sông Thao.

Huyện Xuân Lộc: Thành lập thị trấn Gia Ray trên cơ sở điều chỉnh một phần diện tích tự nhiên và dân số của các xã Xuân Trường và Xuân Tâm.

Chia xã Xuân Bảo thành 2 xã: Xuân Bảo và Bảo Bình.

Chia xã Xuân Định thành 2 xã: Xuân Định và Bảo Hòa.

Chia xã Sông Ray thành 3 xã: Sông Ray, Lâm San, Lang Minh.

Chia xã Xuân Trường thành 2 xã: Xuân Trường và Suối Cao.

Chia xã Xuân Hiệp thành 2 xã: Xuân Hiệp và Suối Cát.

Năm 1996

Đổi tên phường Hố Nai 1 thuộc thành phố Biên Hòa thành phường Hố Nai.

Năm 2003

Ngày 13 tháng 03 năm 2003 Chính phủ ra Nghị định 25 về việc thành lập xã Mã Đà của thị trấn Vĩnh An, Hiếu Liêm của xã Trị An thuộc huyện Vĩnh Cửu, tỉnh Đồng Nai.

Ngày 21 tháng 08 năm 2003 Chính phủ ra Nghị định 97 về việc thành lập thị xã Long Khánh và các phường, xã trực thuộc, thành lập các huyện Cẩm Mỹ, Trảng Bom, tỉnh Đồng Nai

Địa giới hành chính thị xã Long Khánh: Đông giáp huyện Xuân Lộc; Tây giáp huyện Thống Nhất; Nam giáp huyện Cẩm Mỹ; Bắc giáp các huyện Thống Nhất, Định Quán, Xuân Lộc. Bao gồm 15 đơn vị hành chính trực thuộc gồm các phường: Xuân Trung, Xuân Thanh, Xuân An, Xuân Bình, Xuân Hòa, Phú Bình và các xã: Xuân Lập, Bàu Sen, Suối Tre, Bình Lộc, Bảo Quang, Bảo Vinh, Xuân Tân, Hàng Gòn, Bàu Trâm.

Địa giới hành chính huyện Cẩm Mỹ: Đông giáp huyện Xuân Lộc; Tây giáp các huyện Thống Nhất, Long Thành; Nam giáp tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu; Bắc giáp thị xã Long Khánh và huyện Xuân Lộc. Gồm 13 đơn vị hành chính trực thuộc gồm các xã: Xuân Quế, Sông Nhạn, Xuân Đường, Thừa Đức, Nhân Nghĩa, Long Giao, Xuân Mỹ, Xuân Bảo, Bảo Bình, Xuân Đông, Xuân Tây, Sông Ray, Lâm San.

Địa giới hành chính huyện Trảng Bom: Đông giáp huyện Thống Nhất; Tây giáp thành phố Biên Hòa; Nam giáp huyện Long Thành; Bắc giáp các huyện Vĩnh Cửu, Định Quán. Gồm có 17 đơn vị hành chính trực thuộc gồm các xã Hố Nai III, Bắc Sơn, Bình Minh, Quảng Tiến, Sông Trầu, Tây Hòa, Trung Hòa, Đông Hòa, Hưng Thịnh, Sông Thao, Bàu Hàm, Giang Điền, An Viễn, Đồi 61, Cây Gáo, Thanh Bình và thị trấn Trảng Bom.

Sáp nhập 2 xã Xuân Thiện, Xuân Thạnh còn lại của huyện Long Khánh vào huyện Thống Nhất.

Địa giới hành chính Huyện Thống Nhất có 10 đơn vị hành chính trực thuộc gồm các xã: Xuân Thiện, Xuân Thạnh, Bàu Hàm II, Gia Tân I, Gia Tân II, Gia Tân III, Gia Kiệm, Quang Trung, Lộ 25, Hưng Lộc.

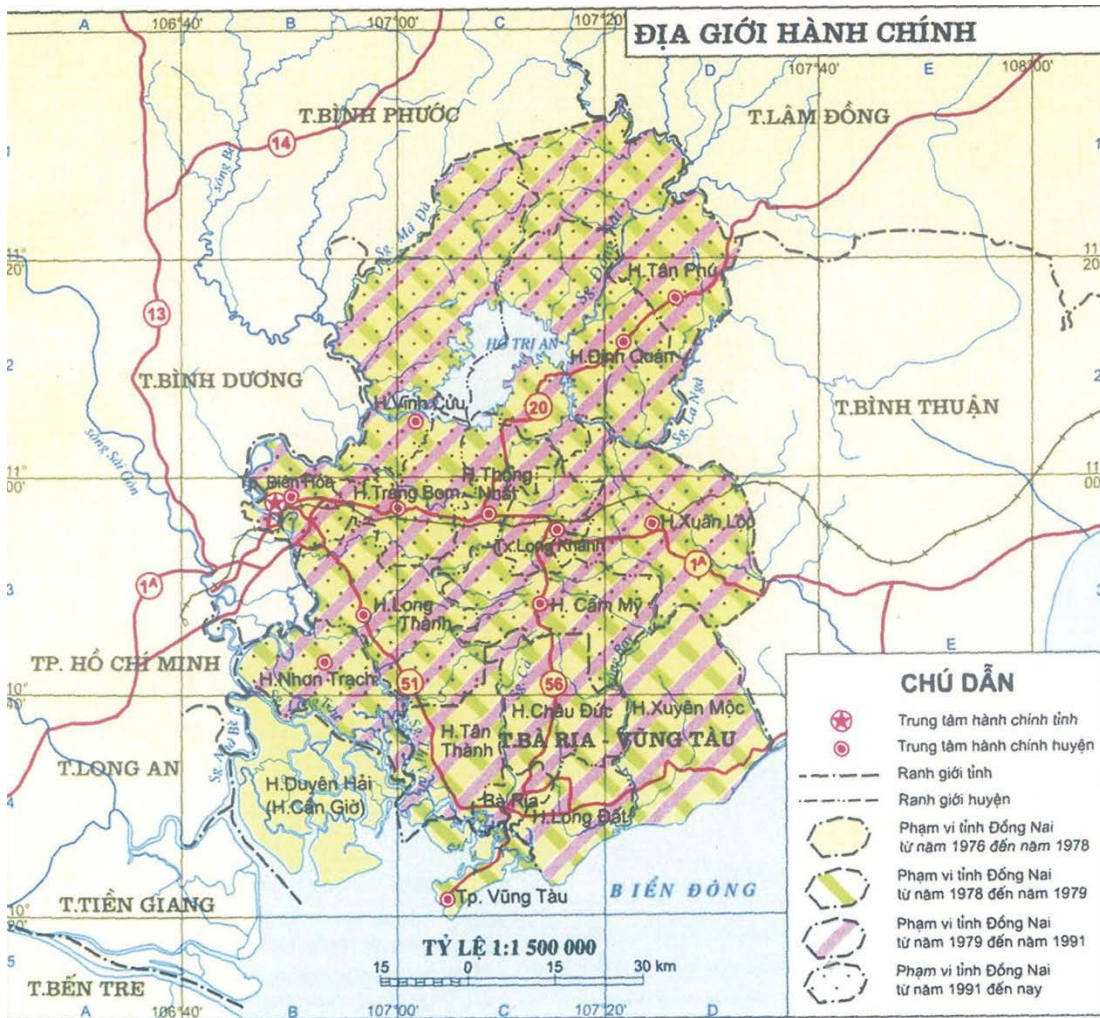
Huyện Xuân Lộc có 15 đơn vị hành chính trực thuộc gồm các xã: Xuân Hòa, Xuân Hưng, Xuân Tâm, Xuân Trường, Xuân Thành, Xuân Hiệp, Xuân Định, Xuân Phú, Xuân Thọ, Xuân Bắc, Suối Cao, Suối Cát, Bảo Hòa, Lang Minh và thị trấn Gia Ray.

Sau khi điều chỉnh địa giới hành chính, tỉnh Đồng Nai có 11 đơn vị hành chính trực thuộc gồm thành phố Biên Hòa, thị xã Long Khánh và 9 huyện: Tân Phú, Định Quán, Xuân Lộc, Thống Nhất, Vĩnh Cửu, Long Thành, Nhơn Trạch, Cẩm Mỹ và Trảng Bom.

Bản đồ hành chính tỉnh Đồng Nai năm 2003

**SỰ THAY ĐỔI ĐỊA LÝ HÀNH CHÍNH
THỜI KỲ XÂY DỰNG CHỦ NGHĨA XÃ HỘI
(1975 - 2003)**

**HÀNH CHÍNH TỈNH ĐỒNG NAI
THÁNG 8/ 2003**

NĂM	HUYỆN	NĂM	HUYỆN	CẤP HUYỆN	SỐ XÃ PHƯỜNG	DIỆN TÍCH (ha)
1/1976	Thành lập tỉnh Đồng Nai TP. Biên Hòa H. Vinh Cửu H. Long Thành H. Tân Phú H. Long Đất H. Duyên Hải	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	1 thành phố, 1 thị xã và 9 huyện	171 phường, xã, thị trấn	589 478,15
			H. Vinh Cửu H. Long Thành H. Tân Phú H. Châu Thành H. Xuyên Mộc			
12/1978	154 phường, xã, thị trấn và quần đảo Trường Sa TP. Biên Hòa H. Vinh Cửu H. Long Thành H. Tân Phú H. Long Đất	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa	23 phường, 3 xã	15 466,77
			TX. Vinh An H. Long Thành H. Tân Phú H. Long Đất			
5/1979	147 phường, xã, thị trấn và quần đảo Trường Sa TP. Biên Hòa H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Long Thành H. Xuân Lộc H. Tân Phú H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TX. Long Khánh	6 phường, 9 xã	19 409,02
			TX. Vinh An H. Long Thành H. Tân Phú H. Long Đất			
8/1991	141 phường, xã, thị trấn	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Long Thành H. Xuân Lộc H. Tân Phú H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	H. Vinh Cửu	1 thị trấn, 11 xã	109 199,37
			TX. Vinh An H. Long Khánh H. Thống Nhất H. Định Quán H. Long Đất			
8/1991	141 phường, xã, thị trấn	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Thống Nhất H. Xuân Lộc	H. Tân Phú	1 thị trấn, 17 xã	77 373,60
			TX. Vinh An H. Long Khánh H. Thống Nhất H. Định Quán H. Long Đất			
8/1991	141 phường, xã, thị trấn	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Thống Nhất H. Xuân Lộc	H. Định Quán	1 thị trấn, 13 xã	96 650,20
			TX. Vinh An H. Long Thành H. Long Khánh			
8/1991	141 phường, xã, thị trấn	TX. Vũng Tàu H. Thống Nhất H. Xuân Lộc H. Châu Thành H. Xuyên Mộc	TP. Biên Hòa H. Thống Nhất H. Xuân Lộc	H. Xuân Lộc	1 thị trấn, 14 xã	72 678,54
			TX. Vinh An H. Long Thành H. Long Khánh			

Bản đồ hành chính tỉnh Đồng Nai 1976 - 2005

Năm 2010:

Ngày 05 tháng 02 năm 2010 Chính phủ ra Nghị quyết số 05 về việc điều chỉnh địa giới hành chính huyện Long Thành để mở rộng địa giới hành chính thành phố Biên Hòa thuộc tỉnh Đồng Nai

Điều chỉnh các xã: An Hòa, Long Hưng, Phước Tân, Tam Phước của huyện Long Thành về thành phố Biên Hòa quản lý.

Thành phố Biên Hòa có 30 đơn vị hành chính trực thuộc, gồm các phường: An Bình, Bửu Hòa, Bình Đa, Bửu Long, Hòa Bình, Hố Nai, Long Bình, Long Bình Tân, Quyết Thắng, Quang Vinh, Thanh Bình, Tam Hiệp, Tam Hòa, Tân Biên, Thống Nhất, Tân Hiệp, Tân Hòa, Tân Mai, Tân Phong, Tân Tiến, Tân Vạn, Trảng Dài, Trung Dũng và 07 xã: Hóa An, Hiệp Hòa, Tân Hạnh, An Hòa, Long Hưng, Phước Tân và Tam Phước.

Sau khi điều chỉnh địa giới hành chính, huyện Long Thành có 15 đơn vị hành chính trực thuộc, gồm thị trấn Long Thành và các xã: Bàu Cạn, Bình An, Bình Sơn, Cẩm Đường, Long Đức, An Phước, Long Phước, Lộc An, Long An, Phước Bình, Phước Thái, Suối Trầu, Tân Hiệp, Tam An.

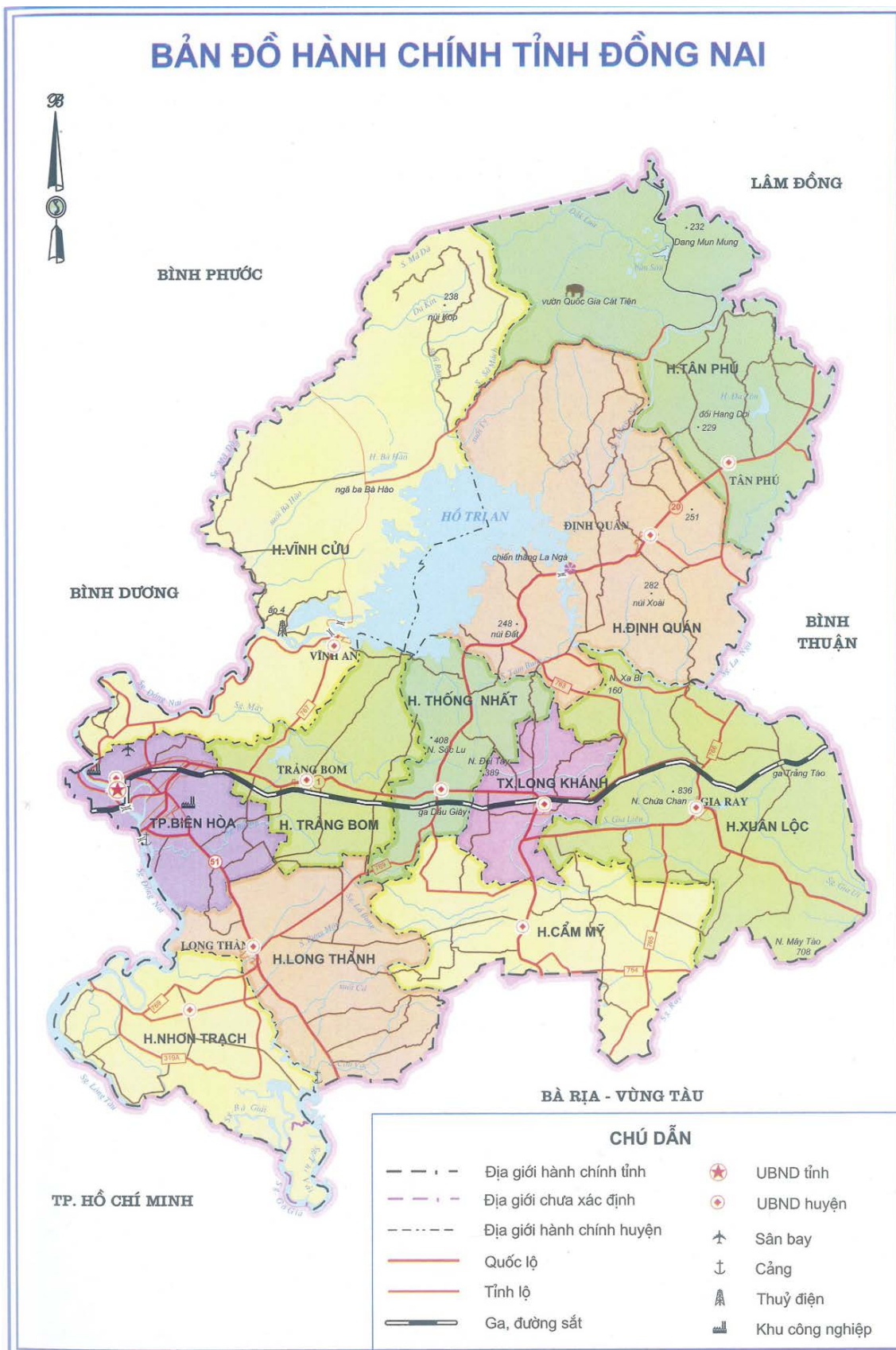
Năm 2015

Ngày 30 tháng 12 năm 2015 Thủ tướng Chính phủ ra Quyết định 2488 công nhận thành phố Biên Hòa là đô thị loại 1 trực thuộc tỉnh Đồng Nai.

Từ tháng 1 năm 2016 đến nay

Tỉnh Đồng Nai gồm 11 đơn vị hành chính: Thành phố Biên Hòa (đô thị loại I), thị xã Long Khánh (đô thị loại III) và các huyện Tân Phú, Định Quán, Xuân Lộc, Cẩm Mỹ, Long Thành, Nhơn Trạch, Thống Nhất, Trảng Bom, Vĩnh Cửu. Là tỉnh thuộc Đông Nam Bộ, nằm trong vùng kinh tế trọng điểm phía Nam với diện tích tự nhiên là 5.907,24 km². Phía Tây giáp tỉnh Bình Dương. Phía bắc giáp tỉnh Bình Phước và Lâm Đồng. Phía Đông giáp tỉnh Bình Thuận. Phía Tây Nam giáp Thành phố Hồ Chí Minh. Phía Nam giáp tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu. Theo Cục thống kê Đồng Nai dân số trung bình toàn tỉnh ước tính năm 2017 là 3.031,3 nghìn người. Trong đó: dân số thành thị là 1.064,6 nghìn người, chiếm 48%; dân số nông thôn là 1.966,7 nghìn người, chiếm 52%.

BẢN ĐỒ HÀNH CHÍNH TỈNH ĐỒNG NAI

Bản đồ hành chính tỉnh Đồng Nai năm 2016

Tài liệu tham khảo

1. *Biên Hòa – Đồng Nai 300 năm hình thành và phát triển*, Nxb Đồng Nai, 1998.
2. *Địa chí Đồng Nai : Lịch sử*. - Nxb Tổng hợp Đồng Nai, 2001.
3. Trang điện tử dongnai.vncgarden.com
4. Trang điện tử dongnai.gov.vn
5. Trang điện tử thuviendongnai.gov.vn

Câu 2: Cho biết những chiến công tiêu biểu của quân dân Biên Hòa - Đồng Nai trong kháng chiến chống Pháp (1945-1954), chống Mỹ (1954-1975)? Cho biết cảm nhận của bản thân về truyền thống đấu tranh cách mạng của quân dân Biên Hòa – Đồng Nai?

I. Những chiến công tiêu biểu của quân dân Biên Hòa - Đồng Nai trong kháng chiến chống Pháp (1945-1954)

1. Cách mạng tháng Tám 1945 ở Biên Hoà

Sau khi nhận chủ trương của Xứ uỷ Nam kỳ, Uỷ Ban khởi nghĩa khẩn trương tổ chức và lãnh đạo nhân dân giành chính quyền trong toàn tỉnh. Chỉ trong 2 ngày 24 và 25/8/1945, bộ máy chính quyền thực dân Pháp tại Biên Hoà hầu như đã bị sụp đổ. Thanh niên Tiền phong và tự vệ chiến đấu đã chiếm giữ các công sở, toà bố. Ngay sau đó, Uỷ ban Khởi nghĩa phân công một số đồng chí về các quận: Tân Uyên, Châu Thành, Long Thành... để huy động lực lượng cho cuộc mít tinh sắp tới.

2. Trại du kích Vĩnh Cửu trong cuộc kháng chiến chống Pháp xâm lược lần thứ hai ở Biên Hòa

Khai giảng từ ngày 26 tháng 9 năm 1945 đến cuối tháng 10 năm 1945, Trại du kích Vĩnh Cửu đã mở được 2 khóa, đào tạo được 100 cán bộ, bổ sung về các huyện làm nòng cốt xây dựng lực lượng vũ trang địa phương. Hầu hết cán bộ của Trại sau này đều trở thành những cán bộ chủ chốt của nhiều đơn vị vũ trang ở miền miền Đông Nam Bộ như: Chi đội 10, Trung đoàn 310 Biên Hòa, Trung đoàn 812 Bình

Thuận, Chi đội 16, Trung đoàn 307 Bà Rịa... Trại huấn luyện du kích Vĩnh Cửu là trường huấn luyện quân sự chính trị đầu tiên của Biên Hòa và miền Đông Nam Bộ.

3. Trận tập kích đầu tiên vào thị xã Châu Thành (Biên Hoà) ngày 2-1-1946

Dưới sự chỉ huy của Trung tướng Nguyễn Bình đêm 1 rạng sáng ngày 2-1-1946 các lực lượng của ta gồm: Vệ quốc đoàn Biên Hoà, Vệ quốc đoàn quận Châu Thành, Liên quân Hóc Môn – Gia Định, Liên chi 2-3 Bình Xuyên đồng loạt nổ súng tiến công vào thành Săng Đá, các tua gác đầu Cầu Gành, nhà máy chừa BIF, các công sở của địch trong tỉnh lỵ Biên Hoà, ga Biên Hoà.

Đây là trận tấn công đầu tiên của lực lượng ta ở Nam Bộ khi thực dân Pháp trở lại xâm lược nước ta lần thứ hai. Trận đánh đã có tiếng vang lớn, đập tan luận điệu tuyên truyền “đã bình định xong Nam Bộ” của thực dân Pháp, cổ vũ động viên tinh thần kháng chiến của toàn dân.

4. Trận tấn công của lực lượng vũ trang yêu nước vào quân Pháp tại tỉnh lỵ Biên Hoà năm 1946

Cuối tháng 12 năm 1945, Khu bộ trưởng khu 7 Nguyễn Bình quyết định mở cuộc tập kích quân Pháp tại tỉnh lỵ Biên Hoà. Các lực lượng vũ trang tham gia trận tấn công vào thị xã Biên Hoà gồm: Vệ quốc đoàn Biên Hoà, Châu Thành, Liên quân Hóc Môn – Bà Điểm, Liên chi 2, 3 bộ đội Bình Xuyên của Dương Văn Dương chỉ huy.

Sau thời gian điều nghiên và thống nhất phương án tác chiến và thời gian được ấn định vào đêm ngày 1 rạng ngày 2 tháng 1 năm 1946. Đây là ngày sau Tết dương lịch nên quân địch lơ là trong công tác phòng bị. Từ các hướng Hoá An, Tân Phong, Bình Đa, các đơn vị lực lượng vũ trang tổ chức đồng loạt tiến đánh các mục tiêu theo kế hoạch trong tỉnh lỵ Biên Hoà : thành Biên Hoà, sở Hiến binh, Bưu điện, nhà ga Biên Hoà, nhà máy chừa BIF, các tua gác địch ở cầu Gành.

Cả tỉnh lỵ Biên Hoà vang tiếng súng. Lực lượng vũ trang cách mạng tập kích bất ngờ, đốt cháy chợ Biên Hoà, nhà thông tin, tấn công các công sở, đồn bắt địch. Quân Pháp hoàn toàn lâm vào thế bị động. Nhiều nơi, quân Pháp và lính tay sai hoảng hốt bỏ chạy. Quân kháng chiến làm chủ thị xã đến gần sáng, bắt được nhiều tù binh.

Để bảo toàn lực lượng, các đội vũ trang tham gia trận tập kích rút về căn cứ. Dầu không làm chủ được mục tiêu lâu dài trong thị xã Biên Hoà nhưng trận đánh đã gây nên một tiếng vang lớn thời bấy giờ. Đây là trận đánh đầu tiên của lực lượng kháng chiến cách mạng ở miền Nam vào một trung tâm đô thị khi thực dân Pháp tiến hành xâm lược Việt Nam lần thứ hai.

5. Trận đánh giao thông đường sắt Bàu Cá tháng 10 năm 1947 của Chi đội 10

Trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp, lực lượng vũ trang của tỉnh Biên Hòa là Chi đội 10 đã tổ chức nhiều trận đánh giao thông đường sắt làm cho quân Pháp khốn đốn. Về trận đánh giao thông đường sắt tại Bàu Cá ngày 14 tháng 7 năm 1947, Chi đội tập trung lực lượng 400 người, 300 súng trường, 30 tiểu liên, 8 trung liên, 2 đại liên, 6 phóng lựu đạn và 2 quả bom điện nặng 150 kg, phục kích đoàn xe lửa địch. Theo tin tình báo, có hai 2 đoàn tàu chở lính Pháp từ chiến trường Nam Bộ tăng viện cho chiến trường phía Bắc sẽ chạy qua khu vực Bàu Cá.

Chi đội 10 điều nghiên, lên phương án tấn công đoàn xe lửa địch tại địa điểm Bàu Cá. Lúc 12 giờ ngày 14/ 7/1947, khi đoàn tàu thứ nhất của địch lọt vào ổ phục kích, chi đội 10 cho nổ địa lôi phá hủy đầu tàu buộc đoàn tàu địch dừng lại. Từ nơi ẩn phục, bộ đội dùng lựu đạn, súng tấn công diệt 200 lính Pháp (kể cả bảo vệ đoàn tàu và lính Pháp - Trong đó có 2 sĩ quan Pháp quân hàm cấp úy). Ta thu 60 súng các loại (1 trung liên, 3 tiểu liên Thompson, 11 tiểu liên, 40 súng trường, 5 súng ngắn), 3 máy vô tuyến điện và nhiều lương thực. Đoàn tàu thứ 2 của địch hoảng sợ bỏ chạy về hướng Trảng Bom. Đây là một trận đánh thu nhiều thắng lợi và lực lượng vũ tranh nhanh chóng rút về căn cứ an toàn.

Cùng với những trận đánh giao thông đường sắt khác tại Bảo Chánh, Trảng Táo, Gia Huynh, trận đánh thắng ở Bàu Cá chứng tỏ sự, tiến bộ lớn mạnh của lực lượng vũ trang chi đội 10 - Biên Hòa về công tác chỉ huy, thực hành tác chiến: tập trung quân lớn, hành quân cơ động, bày bố chiến trường bất ngờ đã đem lại hiệu quả cao trong, đặc biệt trong công tác chế tạo mìn để đánh giao thông đường sắt. Trong điều kiện thiếu thốn về vũ khí, Binh công xưởng Chi đội 10 đã chế tạo được mìn thu được từ chiến lợi phẩm dùng để đánh lại địch gây cho chúng nhiều thiệt hại.

Lực lượng vũ trang Chi đội 10 đánh đoàn tàu của Pháp tại Bàu Cá ngày 14-7-1947

6. Trận La Ngà (1-3-1948)

Lực lượng tham gia chiến đấu là chi đội 10 Biên Hoà, Liên quân 17 của Khu 7, bộ đội du kích huyện đội Châu Thành (Biên Hoà), huyện đội Xuân Lộc.

Trận đánh diễn ra vào ngày 1-3-1948 trên trận địa dài 9km (từ cây số 104 đến cây số 113), ta đã tiêu diệt 150 tên lính lê dương, 25 sĩ quan Pháp trong đó có 2 tên đại tá, đốt cháy cả đoàn công voa 59 chiếc của Pháp có xe thiết giáp đi đầu.

Chiến thắng La Ngà là chiến thắng giao thông lớn nhất miền Đông lúc bấy giờ, thu được thắng lợi về quân sự, chính trị rất to lớn.

Lực lượng vũ trang Chi đội 10 tỉnh Biên Hoà tấn công đoàn công voa của Pháp tại địa điểm La Ngà

7. Trận đánh tháp canh cầu Bà Kiên

Trận đánh do đồng chí Trần Công An chỉ huy vào đêm 18 rạng ngày 19-3-1948 thắng lợi hoàn toàn, ta đã diệt 11 tên địch, thu 8 súng và 20 lựu đạn.

Đây là trận đánh với kỹ thuật nguy trang bí mật đột nhập căn cứ địch mà chúng không phát hiện, bất ngờ tấn công.

Từ trận đánh tháp canh cầu Bà Kiên, Bộ Tư lệnh khu 7 đã mở hội nghị rút kinh nghiệm, hoàn thiện kỹ thuật tiếp cận, trang bị vũ khí phù hợp nhân rộng và đồng loạt tấn công các tháp canh trên các quốc lộ 1, 16, liên tỉnh 16, 24, phá tan “chiến thuật De Latour” của địch.

Ngày 25-5-1950, đại đội Nguyễn Văn Nghĩa đại đội đặc công đầu tiên ở Đông Nam Bộ ra đời. Kỹ thuật đặc công từ Biên Hoà đã được phổ biến ra khắp miền Đông và cả nước, góp phần lập nên những chiến công giòn giã trong kháng chiến chống Pháp. Ngày 19-3 sau này được lấy làm ngày thành lập binh chủng đặc công.

Di tích tháp canh Cầu Bà Kiên nơi diễn ra trận đánh ngày 18 rạng sáng 19-3-1948

8. Trận đánh Yếu khu Quân sự Trảng Bom

Yếu khu quân sự Trảng Bom xưa kia thuộc huyện Trảng Bom, quận Đức Tu, tỉnh Biên Hòa; nay thuộc thị trấn Trảng Bom, huyện Trảng Bom, tỉnh Đồng Nai. Đây là một căn cứ quân sự quan trọng của thực dân Pháp ở tỉnh Thủ Biên án ngữ Quốc lộ 1 và tuyến đường sắt Bắc Nam (đoạn đi qua huyện Trảng Bom). Thực dân Pháp xây

dựng Yếu khu Trảng Bom nhằm mục đích bảo vệ từ xa thị xã Biên Hòa và thành phố Sài Gòn. Đây còn chốt chặn để địch kiểm soát hành lang liên lạc kháng chiến từ Chiến khu Đ về Bà Rịa - Vũng Tàu, là bàn đạp để chúng đánh phá vùng Định Tân, huyện Vĩnh Cửu của ta. Lực lượng đóng quân ở Yếu khu Trảng Bom là Đại đội 3, Tiểu đoàn 11, Trung đoàn thuộc địa 22 của Pháp và 01 Trung đội nguy binh.

Vào hồi 17h 30 ngày 20/7/1951, ta tổ chức đánh vào địa điểm này và giành chiến thắng vang dội. Đây là chiến thắng quan trọng, là trận đánh đầu tiên tiêu diệt một Yếu khu quân sự của thực dân Pháp ở Đông Nam bộ; thể hiện sự lãnh đạo sáng tạo, đường lối chiến lược, chiến thuật tài tình của Phân khu miền Đông, Khu 7, Tỉnh ủy - Ủy ban hành chính kháng chiến - Tỉnh đội Thủ Biên đặc biệt là dưới sự chỉ huy tài tình của đồng chí Huỳnh Văn Nghệ - Phó Tư lệnh Khu 7 kiêm Tỉnh đội trưởng Thủ Biên; thể hiện sự phối hợp tác chiến đồng bộ, đúng kế hoạch và chiến đấu anh dũng của Tiểu đoàn 303, Đại đội Lam Sơn, Đại đội Nguyễn Văn Nghĩa, Đội Biệt động tỉnh Thủ Biên, Đội pháo Binh tỉnh Thủ Biên, Lực lượng vũ trang nhân dân huyện Vĩnh Cửu, Đội vũ trang tuyên truyền huyện Xuân Lộc; góp phần phá tan bàn đạp tiến công của địch vào các căn cứ kháng chiến của ta; mở thông hành lang chiến lược từ chiến khu Đ về các huyện Long Thành và tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu, tạo điều kiện cho lực lượng kháng chiến liên lạc an toàn với Chiến khu Đ góp phần quan trọng vào thắng lợi của ta trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp ở Biên Hòa - Đông Nam bộ nói riêng và Nam bộ nói chung.

Địa điểm Bia Chiến thắng Yếu khu Quân sự Trảng Bom được UBND tỉnh xếp hạng di tích lịch sử theo Quyết định số 3277/QĐ-UBND ngày 23/10/2015

II. NHỮNG CHIẾN CÔNG TIÊU BIỂU CỦA QUÂN DÂN BIÊN HÒA - ĐỒNG NAI TRONG KHÁNG CHIẾN CHỐNG MỸ (1954-1975)

1. Cuộc nổi dậy phá khám Tân Hiệp

Với quyết tâm thoát khỏi nhà tù đế quốc, trở về với Đảng, với nhân dân để tiếp tục chiến đấu, giải phóng dân tộc, 17 giờ 50 phút ngày 02/12/1956, được sự nhất trí của Liên Tỉnh uỷ miền Đông, những chiến sĩ cộng sản trong nhà lao Tân Hiệp dưới sự chỉ đạo trực tiếp của đồng chí Nguyễn Trọng Tâm - phụ trách Đảng uỷ nhà tù và một số đồng chí khác đã bất thần làm một cuộc phá xiềng tập thể giải thoát gần 500 đồng chí, đồng bào yêu nước.

Sự kiện này đã làm xôn xao cả Lầu Năm góc. Mỹ - Diệm vội và huy động cả quân chủ lực lẫn bảo an, dân vệ đang trấn thủ 3 tỉnh Biên Hoà, Bà Rịa, Thủ Dầu Một và hai biệt đoàn động quân đến bủa lưới bao vây, truy bắt đoàn tù nhưng đều thất bại. Các đồng chí, đồng bào của ta thoát khỏi nhà lao Tân Hiệp được sự giúp đỡ, che chở của các cơ sở địa phương trở về căn cứ an toàn. Trong số tù nhân vượt ngục có các đồng chí: Bảy Tâm, Hai Thông, Lý Văn Sâm... đã trở thành những hạt nhân nòng cốt cho phong trào Đồng Khởi sau này.

Di tích nhà lao Tân Hiệp

2. Trận đầu diệt Mỹ

Đó là trận tập kích phá vỡ đoàn cố vấn quân sự Mỹ (MAAG) tại cư xá của chúng ở phường Tân Mai (Biên Hoà). Kế hoạch tập kích được Liên tỉnh uỷ và Ban quân sự miền Đông thông qua cuối tháng 6-1959.

19 giờ ngày 7-7-1959 một phân đội 5 chiến sĩ đặc công được đơn vị C250 Biên Hoà tiến công vào trụ sở đoàn MAAG. Sau 15 phút tập kích, 2 lính Mỹ bị tiêu diệt (thiếu tá D.Buis và Trung sĩ C. Ovmand).

Đây là trận đánh Mỹ đầu tiên của quân dân miền Nam trong kháng chiến chống Mỹ cứu nước.

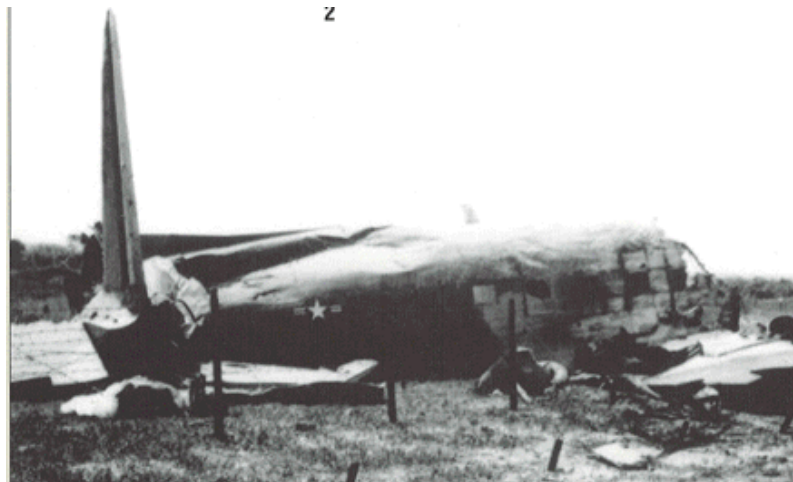
Di tích lịch sử Nhà Xanh - nơi diễn ra trận đánh Mỹ đầu tiên ở miền Nam

3. Trận đánh đầu tiên vào sân bay Biên Hoà

Từ tháng 4 năm 1964, Bộ Tư lệnh Miền đã có chủ trương mở trận tập kích vào sân bay Biên Hoà để tạo điều kiện mở một chiến dịch vào cuối năm. Mọi khâu chuẩn bị cho trận tập kích được khẩn trương triển khai. Biệt động thị xã Biên Hoà, Tỉnh đội Phước Thành hỗ trợ phối hợp cho Đoàn pháo binh U80 Miền trực tiếp chiến đấu. Nhân dân chiến khu Đ, nhân dân Biên Hoà đã tạo mọi điều kiện vật chất cho lực lượng chiến đấu hoàn thành nhiệm vụ.

23 giờ 20 phút đêm 31 tháng 10 năm 1964, bão lửa từ các khẩu đội cối 81 ly, pháo D9KZ 75 ly, pháo bộ binh 70 ly của ta dội lên đầu thù.

Ta đã bắn cháy, làm hư hại nặng 59 máy bay các loại trong đó có 21 máy bay ném bom chiến lược B57 Mỹ vừa đưa sang, 11 phóng pháo cơ Xcaraidơ,... 1 kho đạn pháp 105 ly, 1 đài quan sát sân bay, nhiều sĩ quan kỹ thuật, binh lính địch bị chết.

Cảnh đổ nát ở sân bay Biên Hòa sau trận tấn công ngày 31-10-1964

Chiến thắng sân bay Biên Hoà đã làm rung chuyển cả Lầu Năm góc, mở đầu cho hàng loạt trận tấn công vào sân bay chiến lược Biên Hoà sau này của các lực lượng vũ trang giải phóng, tiêu diệt số lượng lớn sinh lực địch, các phương tiện chiến tranh cao cấp của chúng, hỗ trợ đặc lực cho toàn chiến trường miền Nam giành thắng lợi. Chiến thắng đã được Bác Hồ bình luận và ca ngợi bằng bốn câu thơ trên báo Nhân dân (số ngày 12-11-1964):

*“Uy danh lừng lẫy khắp năm châu
Đạn cối tuôn cho Mỹ bể đầu
Thành đồng trống thắng lay Lầu Trắng
Điền Biên, Mỹ chẳng phải chờ lâu”*

4. Trận tấn công vào quân Mỹ đầu tiên của lực lượng cách mạng trên địa bàn Xuân Lộc năm 1966

Trên mặt trận đấu tranh vũ trang, liên tục những ngày cuối tháng 6 năm 1966, trên địa bàn Xuân Lộc, bộ đội chủ lực của khu là Sư đoàn 5 phối hợp với lực lượng vũ trang địa phương tỉnh, huyện và dân quân du kích các xã chặn đánh các cuộc càn quét của địch tại Gia Ray, Suối Cát, Ngã ba Ông Đồn. Tiêu biểu, tại Gia Ray, lực lượng vũ trang cách mạng phục kích đánh một chiến đoàn địch. Quân Mỹ – nguy cho máy bay tăng cường yểm trợ bắn phá ác liệt, ném cả bom napan vào trận địa. Lực

lượng quân giải phóng chiến đấu ngoan cường và thu được thắng lợi lớn. Kết quả, quân cách mạng tiêu diệt hơn 1.000 tên địch, bắn cháy 18 xe quân sự trong đó có 13 thiết giáp, bắn rơi 4 máy bay, thu nhiều vũ khí các loại.

Đây là trận đánh Mỹ và thắng Mỹ - nguy đầu tiên với quy mô khá lớn trên địa bàn Xuân Lộc. Chiến thắng đã cổ vũ mạnh mẽ cho phong trào đấu tranh chính trị trên địa bàn và phong trào thi đua giết giặc lập công ở địa phương. Tinh thần chiến thắng trận đánh đã cổ vũ cho lực lượng vũ trang Long Khánh – Xuân Lộc tiếp tục tổ chức nhiều trận đánh địch cuối năm 1966.

5. Trận đánh bảo vệ căn cứ cách mạng huyện Nhơn Trạch tại khu Lòng Chảo năm 1966

Cuối năm 1965, địch phát hiện căn cứ của huyện Nhơn Trạch tại khu Lòng Chảo. Trước tình thế đó, huyện Nhơn Trạch chuyển các bộ phận vào địa đạo và chỉ đạo các xã, các lực lượng vũ trang trên địa bàn chuẩn bị mọi mặt để đánh địch khi chúng tấn công.

Ngày 27 tháng 1 năm 1966 (mùng 7 tết Bình Ngô), quân Mỹ tổ chức tấn công vào căn cứ huyện Nhơn Trạch. Địch huy động một lực lượng hùng hậu và tiến đánh từ nhiều hướng: Lữ đoàn 199 lính Mỹ đổ bộ xuống Bàu Điều, xe tăng, xe thiết giáp từ quận lỵ Long Thành chạy vào tỉnh lộ 17 và 19, chúng rẽ sang đường ủi Phước Lai rồi tỏa ra hướng Bàu Bông, Vũng Gấm. Một cánh quân từ Thành Tuy Hạ tràn qua lộ Tân Tường, tiến đánh từ phía tây lên. Cùng lúc đó hàng trăm trực thăng đổ quân rải từ Sở Ngựa đến ấp Bàu Bông để tràn vào khu Hang Nai.

Ngày đầu tiên, trận càn của địch bắt đầu bằng pháo dập, bắn vào khu Hang Nai và một số khu vực trong vùng Lòng Chảo. Tiếp theo địch cho máy bay phản lực lao đến cất bom và sau đó là xe tăng và quân địch tràn vào. Dựa vào địa đạo, các chiến sĩ bình tĩnh chờ giặc đến thật gần mới bắn. Cùng một lúc, lực lượng chiến đấu trong căn cứ cho nổ 8 trái B40, làm 2 xe tăng của địch bốc cháy. Địch tập trung hỏa lực và gọi pháo bắn uy hiếp, máy bay đến trút bom. Các chiến sĩ rút xuống địa đạo. Im tiếng bom, tiếng pháo, địch chia làm nhiều mũi xông lên nhưng đều bị đánh bật lại. Đến 11 giờ trực thăng loại trinh sát và loại phóng hỏa tiến đến chà xát. Các chiến sĩ tập trung gần chục tay súng bắn rơi 2 chiếc máy bay địch. 5 đợt lính Mỹ phản kích tấn công vẫn không vào được khu căn cứ Hang Nai. Ngày thứ hai rồi ngày thứ ba, địch tăng

quân, tăng hỏa lực, tổ chức nhiều đợt tấn công nhưng bị lực lượng cách mạng đánh trả quyết liệt, không vào được khu căn cứ .

Cuộc càn của địch sang ngày thứ bảy (tức ngày mùng 2-2-1966). Địch tổ chức tấn công lần cuối cùng vào khu Hang Nai. Trước lúc tấn công địch cho bắn hơn 3.000 trái pháo, máy bay đến cất bom liên tiếp nhiều đợt. Một đoạn địa đạo trong căn cứ bị trúng bom bị sập làm 5 đồng chí của ta hy sinh. Đó là các đồng chí Trần Văn Dũng, Nguyễn Minh Đức, Trà Thị Ánh Nguyệt, Hiền Phương và Thái Thị Bé.

Kết quả trận đánh địch càn vào căn cứ, lực lượng cách mạng huyện Nhơn Trạch tại khu Hang Nai đã diệt 167 tên xâm lược Mỹ, làm nhiều tên bị thương, bắt roi 6 trực thăng, 5 xe tăng. Mục đích của địch nhằm đánh và tiêu diệt gòn đầu não lãnh đạo của cách mạng Nhơn Trạch nhưng bất thành. Lính địch chỉ phá được một số ô ụ giao thông hào ở phía bên ngoài và ở một số ấp xung quanh. Khu căn cứ Hang Nai vẫn đứng vững.

6. Trận đánh Tổng kho Long Bình

Tổng kho Long Bình còn là bản doanh Bộ Tư lệnh dã chiến II Mĩ, Bộ Tư lệnh Hậu cần 1 Mĩ, là kho bom đạn lớn nhất của Mĩ ở miền Nam Việt Nam, được xây dựng từ năm 1965, lực lượng Mỹ – nguy thường xuyên có 2.000 tên.

Ngày 23-6-1966 bộ đội đặc công đánh vào Tổng kho gây thiệt hại nặng cho địch, huỷ diệt 40.000 quả đạn pháo các loại. Đây là trận đánh đặc công đầu tiên của đặc công Biên Hoà, mở đầu

cho hàng loạt trận đánh sau này. Cuối năm 1966 vào các tháng 10, 11, 12 bộ đội đặc công U1 đã 3 lần tấn công Tổng kho Long Bình, phá huỷ 353.000 đạn pháo và các loại bom. Đêm 3-2-1967 bộ đội đặc công U1 đột nhập Tổng kho đặt mìn hẹn giờ, làm nổ tung 40 dãy kho, phá huỷ 800.000 quả đạn pháo.

Đây là trận tiến công đầu tiên vào tổng kho Long Bình của Mỹ phá huỷ và gây thiệt hại nặng cho địch, ta giành thắng lợi lớn, mở đầu cho hàng loạt trận tiến công sau này của đặc công Biên Hoà.

7. Những trận tấn công của quân cách mạng vào kho vũ khí Thành Tuy Hạ ở Nhơn Trạch

Thành Tuy Hạ là kho dự trữ bom đạn lớn của Mỹ ở miền Nam, là kho trung chuyển các loại vũ khí, phương tiện chiến tranh. Kho vũ khí Thành Tuy Hạ do người Pháp xây dựng, dùng để cất giữ các loại phương tiện chiến tranh, có quy mô nhỏ. Về sau, Thành Tuy Hạ được người Mỹ đầu tư sửa chữa, nâng cấp và mở rộng, biến thành một kho chứa các loại vũ khí, đạn dược phục vụ cho cuộc chiến ở miền Nam Việt Nam.

Kho vũ khí Thành Tuy Hạ nằm về phía Đông Nam Sài Gòn khoảng 18km, giữa hai tỉnh lộ 25 và 19 thuộc quận Nhơn Trạch, tỉnh Biên Hoà (nay là huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai). Kho có chiều dài 1,5km, rộng 1km. Phía bắc, sát hàng rào kho có tỉnh lộ 25 từ cảng Cát Lái xuống kho tổng kho Long Bình. Con sông Sâu chảy song song với tỉnh lộ 17 từ Cát Lái đổ vào sông Đồng Nai, bờ phía nam của sông có 3 cảng cách nhau từ 200-500m. Tàu trọng tải 6 vạn tấn ra vào dễ dàng. Phía đông kho giáp rừng cao su, rừng chồi Phú Hội, có nhiều trảng trống. Phía nam có nhiều khoảng rừng trống, ruộng và các ấp chiến lược: Soài Minh, Ông Kèo nằm ven tỉnh lộ 19. Phía tây là ấp chiến lược Phước Lý và tỉnh lộ 19.

Bao bọc quanh kho là 14 lớp hàng rào kẽm gai tổng hợp, chia làm 3 tuyến phòng thủ. Mỗi tuyến đều có hệ thống lô cốt, hầm hào và nhiều chướng ngại vật. Lực lượng bảo vệ gồm 1 tiểu đoàn bộ binh, 1 tiểu đoàn công binh, 1 trung đội cảnh sát, 10 chó béc giê, 1 xe jeep có gắn đại liên. Kho còn được sự yểm trợ của lực lượng giang thuyền gồm 18 chiếc từ Nhà Bè, Cát Lái. Ngoài ra còn có lực lượng của Quân đoàn 3, căn cứ Nước Trong, sân bay Biên Hoà... sẵn sàng chi viện khi kho bị tấn công.

Đêm 11-11-1972, tổ đặc công thuộc Đại đội 32 do Nguyễn Hữu Hoà chỉ huy tấn công phá huỷ 15 kho bom CBU, 17 kho đạn pháo 105 ly, 10.000 tấn bom đạn trong 33 nhà kho. Trận đánh thứ hai diễn ra vào 1 giờ sáng ngày 13-12-1972 do tổ đặc công thuộc Đội 5, Trung đoàn 10 đặc công Rừng Sác thực hiện. 32 khối thuốc nổ được áp sát vào các kho phá huỷ 80 dãy nhà kho chứa gần 18.057 tấn bom bao gồm 47 gian kho đạn pháo 105 ly, 14 gian kho bom CBU, 14 gian chứa các loại bom đạn

khác. Trận đánh phá huỷ hoàn toàn 60% kho Thành Tuy Hạ, trong đó có 80% kho bom bị phá huỷ, 1 tiểu đoàn địch và bảy chó béc giê bị thiệt hại nặng.

8. Cuộc đấu tranh của công nhân nhà máy Cogido – Khu Kỹ nghệ Biên Hoà năm 1966

Những năm thập niên 60 thế kỷ XX, phong trào đấu tranh của công nhân tỉnh Biên Hòa diễn ra mạnh mẽ. Tại Khu Kỹ nghệ thuộc địa phận thành phố Biên Hòa, công nhân nhà máy giấy Cogido đã thực hiện một cuộc đấu tranh lớn, gây tiếng vang mạnh mẽ.

Từ cơ sở của Thị ủy Biên Hòa, Ban chỉ đạo đấu tranh của công nhân nhà máy được thành lập. Ngày 16 tháng 6 năm 1966, khoảng 700 công nhân nhà máy Cogido đưa kiến nghị đòi giới chủ nhà máy thực hiện việc lập “Thỏa ước lao động” và một số yêu sách cải thiện dân sinh, dân chủ đối với công nhân như: đảm bảo quyền lợi bảo hộ lao động, chế độ lao động, tăng lương... Thế nhưng, giới chủ nhà máy không giải quyết nên công nhân đình công, chiếm xưởng, đóng cửa nhà máy.

Ban Chỉ đạo đấu tranh của công nhân thành lập các tiểu ban phục vụ cho quá trình đấu tranh với địch theo kế hoạch. Trong đó, Ban Thông tin – đối ngoại cho in hàng ngàn truyền đơn, khẩu hiệu kêu gọi công nhân các nhà máy trong Khu kỹ nghệ Biên Hòa và Sài Gòn ủng hộ, hưởng ứng cuộc đấu tranh của công nhân Cogido. Cuộc đấu tranh này được công nhân 36 nhà máy trong khu Kỹ nghệ Biên Hòa lên tiếng ủng hộ.

Giới chủ nhà máy Cogido đã nhờ chính quyền ngụ ở Biên Hòa can thiệp, đưa cảnh sát đến đe dọa đàn áp nhưng công nhân kiên quyết đấu tranh. Tỉnh trưởng biên Hòa với sự hộ tống của cảnh sát đích thân đến nhà máy làm việc để giới chủ và công nhân điều đình nhưng không kết quả. Giới chủ nhà máy đe dọa công nhân. Sau đó, Ty Cảnh sát Biên Hòa điều 2 đại đội cảnh sát có xe vòi rồng đến đàn áp cuộc đấu tranh. Ban chỉ đạo công nhân đấu tranh kịp thời lên các phương án chống đàn áp đồng thời đấu tranh chính trị, ngăn cản không cho cảnh sát vào trong nhà máy. Ban đại diện cử 03 đại diện công nhân gồm Hồ Văn Tâm, Mai Thùy Giang, Lê Thành Đang đến Tòa hành chánh tỉnh để thương lượng với giới chủ nhà máy và chính quyền địch.

Sau 7 ngày chiếm xưởng, ngày 23 tháng 6 năm 1966, Tổng giám đốc cảnh sát chính quyền Sài Gòn Nguyễn Ngọc Loan, đại tá Nguyễn Văn Hai - tỉnh trưởng Biên

Hòa, Thanh tra Lao động Biên Hòa đến nhà máy để “dàn xếp” cuộc đấu tranh. Thông qua Ty Lao động Biên Hòa, các yêu sách của công nhân nhà máy Cogido được giới chủ giải quyết.

Cuộc đấu tranh này đã gây được tiếng vang. Hưởng ứng và noi gương cuộc đấu tranh của công nhân nhà máy Cogido, hơn 10 nghiệp đoàn các nhà máy trong Khu kỹ nghệ tiến hành đấu tranh đòi cải thiện đời sống, chế độ làm việc cho công nhân và giành được thắng lợi.

Công nhân Nhà máy giấy Cogido thuộc Khu kỹ nghệ Biên Hòa đấu tranh đòi giới chủ và chính quyền ngưng cải thiện đời sống, thực thi luật lao động năm 1966

9. Chiến dịch nổi dậy và tổng tiến công xuân Mậu Thân (1968) trên địa bàn Biên Hòa

Chuẩn bị cho chiến dịch xuân Mậu Thân ở Biên Hòa, đồng chí Lê Đức Anh (Tham mưu Bộ chỉ huy Miền) đã đến làm việc với Thường vụ Khu ủy và Bộ Tư lệnh sư đoàn 5 tại căn cứ Bàu Sao (Trảng Bom) từ ngày 24 tháng 01 đến ngày 30 tháng 01 năm 1968. Mục đích đánh vào thị xã Biên Hòa nhằm tiêu diệt sinh lực, phá hủy kho tàng nhằm gây tổn thất nặng nề đối với quân Mỹ - ngụy; góp phần phá vỡ phòng tuyến phòng thủ của địch phía Đông Sài Gòn. Mục tiêu tấn công của quân cách mạng là Bộ Tư lệnh dã chiến 2 của Mỹ, sân bay quân sự Biên Hòa, Quân đoàn 3, Tổng kho Long Bình cùng với địa điểm như Tòa hành chánh tỉnh Biên Hòa, Ty cảnh sát...

Các đơn vị tham gia tấn công Biên Hòa gồm: Sư đoàn 5 chủ lực Miền, 2 tiểu đoàn đặc công Biên Hòa, trung đoàn pháo binh Biên Hòa, đội Biệt động thị xã Biên Hòa và lực lượng vũ trang Biên Hòa.

Đúng 0 giờ ngày 30 tháng 01 năm 1968, trung đoàn pháo binh Biên Hòa từ Hiếu Liêm pháo tập vào mục tiêu sân bay Biên Hòa, phá hủy nhiều khu vực kỹ thuật, sở chỉ huy và kho tàng... Đồng thời, đặc công Biên Hòa tấn công địch trong sân bay làm

cho sân bay này không hoạt động. Sau đó, địch cho phản kích để đánh chiếm lại sân bay. Đặc công sư đoàn 5, lực lượng biệt động thị xã Biên Hòa tấn công Sở chỉ huy Quân đoàn 3. Do tình hình chiến trường căng thẳng nên cánh quân này chuyển hướng tấn công chiếm khách sạn 57 và tấn công đoàn cố vấn Mỹ.

Ở mục tiêu Tổng kho Long Bình, tiểu đoàn 2 trung đoàn 5 và đặc công sư đoàn 5 tấn công vào bãi đậu trực thăng của Bộ Tư lệnh dã chiến Mỹ, gây cho địch nhiều thiệt hại. Thế nhưng, địch phản kích, Bộ chỉ huy Tiền phương tăng cường tiểu đoàn 3 sư đoàn 5 tiếp ứng. Quân giải phóng bám trụ triển khai chiến đấu đến ngày mùng 2 Tết mới rút ra. Lực lượng tham gia tấn công Tổng kho Long Bình bị tổn thất khá nặng. Trong một hướng tấn công khác vào Tổng kho Long Bình, tiểu đoàn 2 đặc công U1 đột nhập vào cao điểm 53, dùng mìn cho nổ hủy diệt 127 kho chứa bom của địch.

Quân giải phóng không tiến đánh được một số mục tiêu theo kế hoạch như Tiểu khu Biên Hòa, Tòa Hành chánh tỉnh, Ty Cảnh sát Biên Hòa. Tại xã Tân Thành, lực lượng vũ trang đánh chiếm công sở xã diệt đội dân vệ thu 24 súng nhưng không triển khai tấn công vào nội ô Biên Hòa được. Ở một số địa bàn nội ô và xã ngoại ô thị xã Biên Hòa, các cơ sở mật treo cờ Mặt trận, rải truyền đơn kêu gọi nhân dân nhưng không phát động được quần chúng nổi dậy.

Tham gia chiến dịch xuân Mậu Thân, mặt trận thị xã Biên Hòa đã loại khỏi vòng chiến đấu khoảng 5.000 quân địch, phá hủy và làm hư hại 120 máy bay, 127 kho bom của địch. Trước tình hình khó khăn của chiến trường, sáng ngày 02 tháng 02 năm 1968 (mùng 3 Tết Mậu Thân), Bộ Chỉ huy Mặt trận Biên Hòa cho lệnh rút quân ra ngoài địa bàn thị xã để bảo toàn lực lượng và chuẩn bị cho những kế hoạch trong tình hình mới.

Nữ biệt động của các lực lượng vũ trang thị xã Long Khánh trong cuộc Tổng tiến công nổi dậy Xuân Mậu Thân 1968

Sân bay Biên hòa bị tiến công và bốc cháy năm 1968

10. Những trận tấn công của quân dân cách mạng trong đợt 2 chiến dịch Nguyễn Huệ cuối năm 1972 trên địa bàn Thống Nhất

Ngày 31-3-1972, chiến dịch Nguyễn Huệ nổ ra ở miền Đông Nam bộ, trọng điểm của chiến dịch là Lộc Ninh (Bình Phước) và Tây Ninh; Biên Hoà, Bà Rịa-Long Khánh là hướng phối hợp. Những thắng lợi của chiến dịch ở Lộc Ninh, Tây Ninh đã tác động và cổ vũ lớn đến tinh thần quân và dân các xã dọc lộ 1 và lộ 20 thuộc địa bàn Thống Nhất (lúc bấy giờ thuộc Trảng Bom).

Tại xã Hưng Lộc và Bàu Hàm 1, chi bộ không những vận động cơ sở và nhân dân quyên góp lương thực mà còn vận động các đoàn viên mật, du kích mật tham gia cùng hậu cần Phân khu tải vũ khí đạn dược, mìn từ chiến khu Đ qua Cây Gáo về căn cứ, kịp thời cung cấp cho bộ đội, chiến sĩ vào đợt đúng kế hoạch.

Ngày 12 tháng 6 năm 1972, lực lượng cách mạng tổ chức 1 trận đánh quy mô cấp tiểu đoàn vào địch ở Bàu Hàm 1. Tham gia trận đánh gồm có đại đội bộ binh huyện, đại đội công binh, đại đội pháo của phân khu chi viện. Cuộc chiến đấu diễn ra ác liệt kéo dài gần 1 ngày. Địch từ Tiểu khu Long Khánh tăng viện lên 3 đại đội bảo an để giải tỏa Sông Thao. Trận đánh càng trở nên ác liệt. Lực lượng cách mạng hy sinh 2 người và bị thương 11 người nhưng đã tiêu diệt và làm bị thương gần 100 lính địch. Trận đánh này được Bộ chỉ huy Miền tặng thưởng Huân chương chiến công hạng 3.

Đêm ngày 3 tháng 10 năm 1972, đại đội 9 pháo Trung đoàn 33 bắn hỏa tiễn vào đồn Sông Thao, phá sập cống Hưng Nghĩa, đồng thời đại đội 24 đặc công (E33) tập kích diệt gọn đồn Hưng Lộc, mở đường cho tiểu đoàn 7 và bộ đội huyện đánh chiếm ấp Hưng Lộc. Tiểu đoàn 9 (E33) cùng bộ đội huyện, du kích xã đánh chiếm 2

ấp Sông Thao và Bàu Hàm (xã Bàu Hàm), chi bộ mật đã phát động quần chúng nổi dậy cùng du kích diệt ác ôn, phá rã các đội phòng vệ dân sự, giải phóng 2 ấp. Từ tiểu khu Long Khánh, địch điều 2 đại đội bảo an thuộc liên đội 3/26 và hai trung đội dân vệ lên giải vây. Tiểu đoàn 8 (E33) chặn đánh địch quyết liệt đẩy lùi 3 đợt phản công, diệt gọn 1 trung đội dân vệ, đánh thiệt hại nặng 1 đại đội bảo an, bẻ gãy cuộc hành quân giải tỏa của địch diệt 80 tên. Quốc lộ 1 hoàn toàn bị cắt đứt.

Ngày 12 tháng 10 năm 1972, trung đoàn 33 tiến công vào cụm pháo binh của địch ở Sông Thao, phá hủy khẩu pháo 105 ly, 1 cối 81 ly, diệt nhiều địch (trong đó có 3 thiếu tá, 4 đại úy, 5 trung úy), phá hủy hoàn toàn khu thông tin.

Cuộc tiến công quân sự và phong trào của quần chúng đã đem lại kết quả khả quan trong việc mở cửa khẩu hậu cần trên địa bàn huyện. Trong 6 tháng cuối năm 1972, tỉnh và huyện mở cửa khẩu ở Bàu Cá, Bàu Hàm 1, Hưng Lộc, nối hành lang giao liên từ chiến khu Đ qua lộ 20, lộ I tạo điều kiện cho bước “chồm lên chiếm lĩnh” trước khi hiệp định Paris được ký kết.

11. Trận tấn công của quân giải phóng vào Chi khu Định Quán tháng 3 năm 1975

Ngày 10 tháng 3 năm 1975, quân giải phóng tiến công Ban Mê thuật, mở đầu chiến dịch Tây Nguyên. Trước thời cơ này, Trung ương Cục và Bộ chỉ huy Miền Nam nhận định: địch sẽ sử dụng quốc lộ 20 phía nam Xuân Lộc để nối đường 21, chi viện cho Tây Nguyên. Chi khu Định Quán là điểm phòng thủ án ngữ đường 20. Từ tháng 10 năm 1973, vùng đất Định Quán trực thuộc tỉnh Tân Phú do chính quyền cách mạng thành lập.

Quân giải phóng cần đánh chiếm Chi khu quân sự này để làm chủ đường 20, phối hợp với các mặt trận khác mở đường tiến về Sài Gòn. Bộ Tư lệnh Quân đoàn 4 điều Sư đoàn 7 về hoạt động trên tuyến lộ 20, phối hợp với lực lượng địa phương Tân Phú tấn công địch trên địa bàn. Bộ Tư lệnh tiền phương Mặt trận đường 20 được thành lập, đóng căn cứ tại Suối Sơn (phía tây lộ 20). Ngày 17 tháng 3, cuộc tiến công địch trên đường 20 bắt đầu. Quân giải phóng tấn công vào phân chi khu quân sự địch tại Phương Lâm, La Ngà, Núi Tràn, đồi Lãng Xi, Cao điểm 112 và chi khu Định Quán.

Cuộc chiến đấu diễn ra ác liệt trong thế giằng co. Đến cuối ngày, quân giải phóng chiếm được chi khu và cấm cờ giải phóng trên nóc sở chỉ huy địch. Từ chiến

thắng bước đầu này, những ngày sau đó, quân giải phóng tấn công tiêu diệt địch ở các cụm cố thủ do chúng dựng nên.

Toàn bộ Ban chỉ huy địch tại Chi khu Định Quán bị quân giải phóng bắt gọn. Hệ thống đồn bốt địch trên địa bàn Tân Phú, Định Quán tiếp tục bị bứt phá, lực lượng địch bị truy rút, bỏ chạy. Địa bàn Tân Phú được hoàn toàn giải phóng. Cửa ngõ của địch ở địa đầu Quân khu III của chúng bị phá vỡ đã tạo điều kiện cho quân chủ lực cách mạng bao vây, tiến công thị xã Long Khánh.

Lực lượng cách mạng tiến công, giải phóng thị trấn Định Quán

12. Chiến dịch Xuân Lộc

Lo sợ trước khí thế tấn công của Quân giải phóng, ngày 28-3-1975 tướng Uâyoen, Tham mưu trưởng lực lượng quân Mỹ ra Xuân Lộc (Long Khánh ngày nay) khảo sát chiến trường, hình thành “Bức tường thép Xuân Lộc”, giao nhiệm vụ cho các tướng nguy Sài Gòn “tử thủ” Xuân Lộc. Về phía ta, thực hiện chỉ đạo của Trung ương, Bộ Chỉ huy Miền quyết định mở chiến dịch Xuân Lộc, đập tan tuyến phòng thủ của địch phái đông Sài Gòn. Chiến dịch mở màn từ 5 giờ 30 phút ngày 9-4-1975 bằng việc pháo tầm xa 130 li từ Túc Trưng, Bảo Vinh dội bão lửa vào Xuân Lộc. Các đơn vị quân giải phóng sư đoàn 341, sư đoàn 7, sư đoàn 6, tiểu đoàn 445 đồng loạt tấn công từ các hướng. Chiến sự xảy ra vô cùng ác liệt nhất là ở trung tâm Thị xã, địch bị thiệt hại nặng nề, chúng tăng cường cho máy bay ném bom, bắn phá nhằm chia cắt lực lượng bộ đội ta, đồng thời tổ chức nhiều lực lượng tiếp viện.

1 giờ sáng ngày 21-4-1975, quân ta mở đợt tấn công cuối cùng, nhưng toàn bộ Sư đoàn 18 nguy đã rút chạy khỏi Xuân Lộc từ 10 giờ đêm 20-4. Trên hướng tỉnh lộ số 2, đại đội 41 quân giải phóng chặn đánh tàn quân địch bắt sống hàng trăm tên, trong đó có Đại tá Phạm Văn Phúc, tỉnh trưởng Long Khánh. 8 giờ sáng ngày 21-4-1975, nguy quân, nguy quyền Thị xã Long Khánh tháo chạy, tan rã hoàn toàn. Tuyển

phòng thủ cuối cùng của địch bị đập tan, cửa ngõ tiến quân vào Sài Gòn của đại quân ta ở hướng đông được mở, kết thúc chiến dịch lịch sử Xuân Lộc. Sau thất bại ở Xuân Lộc, ngày 23-4-1975, Tổng thống Mỹ tuyên bố: “Cuộc chiến tranh ở Việt Nam đã chấm dứt đối với người Mỹ”.

Chiến dịch tiến công Xuân Lộc thắng lợi đã đập tan “Cánh cửa thép”, cửa ngõ phía Đông Sài Gòn, làm rung chuyển cả hệ thống phòng thủ còn lại của địch ở xung quanh Sài Gòn. Là đòn tiến công chiến lược làm rệu rã tinh thần và ý chí xâm lược của đế quốc Mỹ và tay sai; đập tan ý đồ co cụm, mong chờ sự can thiệp của Mỹ hùng tìm một giải pháp chính trị cho chế độ tay sai ở miền Nam. Ngày 23/4/1975, tổng thống Giê-ran Pho của Mỹ đã tuyên bố cuộc chiến ở miền Nam đã chấm dứt với người Mỹ. Thắng lợi của chiến dịch Xuân Lộc đã tạo một địa bàn tập kết thuận lợi, cho các binh đoàn chủ lực tiến công vào Sài Gòn từ hướng Đông, một thế trận mới rất có lợi làm nên chiến dịch Hồ Chí Minh toàn thắng, giải phóng miền Nam, thống nhất nước nhà vào ngày 30/4/1975. Đây là một điểm son chói lọi đậm dấu ấn lịch sử trong cuộc chiến tranh giải phóng dân tộc của nhân dân Long Khánh, Đồng Nai, là ài sản vô giá của quê hương, là niềm tự hào của thế hệ hôm nay và mai sau.

Các chiến sĩ Sư đoàn 341 quân giải phóng tham gia giải phóng thị xã Long Khánh tháng 4-1975

Quân giải phóng bắt sống Bộ chỉ huy Tiểu khu Long Khánh tháng 4-1975

Quân giải phóng cắm cờ cách mạng trên công sở chính quyền nguy quyền ở thị xã Long Khánh ngày 21-4-1975

13. Chiến dịch Hồ Chí Minh, giải phóng toàn tỉnh

Trên địa bàn tỉnh Đồng Nai thực hiện phương châm chỉ đạo “các địa phương nổi dậy, xã giải phóng xã, huyện giải phóng huyện”, các địa phương trong tỉnh lần lượt nổi dậy giành chính quyền về tay nhân dân.

Ngày 20-3-1975, giải phóng Tân Phú, Định Quán

Ngày 21-4-1975, giải phóng Long Khánh, Xuân Lộc.

Ngày 28-4-1975, giải phóng Thống Nhất

Ngày 29-4-1975, giải phóng Long Thành, Nhơn Trạch

Ngày 30-4-1975, giải phóng Biên Hoà, Vĩnh Cửu

Ngày 16-4-1975, Bộ Chính trị Trung ương Đảng quyết định mở chiến dịch giải phóng Sài Gòn – Gia Định, mang tên chiến dịch Hồ Chí Minh. Chiến dịch bắt đầu từ ngày 26-4-1975. Trên địa bàn Đồng Nai hình thành 2 mũi tiến công của hai quân đoàn chủ lực: Quân đoàn 4 tiến vào Sài Gòn theo hướng Quốc lộ 1 và xa lộ Biên Hoà, quân đoàn 2 theo hướng Quốc lộ 15 và phà Cát Lái.

Chiều 29-4-1975, Khu kỹ nghệ Biên Hoà và một số ấp lân cận hoàn toàn giải phóng, toàn bộ địch ở Long Thành – Nhơn Trạch bị quét sạch. 10 giờ 30 phút 30-4-1975, Ủy ban Quân quản Biên Hoà, trung đoàn 5 vào tiếp quản Toà hành chính Biên Hoà.

Ngày 26-8-1945, nhân dân Biên Hoà đã giành chính quyền trong Cách mạng tháng Tám. 30 năm sau, ngày 30-4-1975 cũng tại nơi đây, quân dân Biên Hoà chiếm Toà hành chính, giải phóng hoàn toàn quê hương, kết thúc cuộc kháng chiến chống Mĩ cứu nước 21 năm, mở ra kỉ nguyên mới cho đất nước: Độc lập, thống nhất đất nước, đi lên chủ nghĩa xã hội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1. *Lịch sử và văn hóa Cù Lao Phố.* Huỳnh Ngọc Trảng chủ biên ; Hoàng Thơ, Nguyễn Yên Tri. Nxb. Đồng Nai, 1997.**
- 2. *Những tư liệu lịch sử Biên Hòa – Đồng Nai 300 năm hình thành và phát triển.* Ban tuyên giáo Tỉnh ủy Đồng Nai. Nxb Đồng Nai, 1998.**
- 3. *Địa chí Đồng Nai : Tập Lịch sử.* Nxb Tổng hợp Đồng Nai, 2001.**
- 4. *Hỏi đáp về Biên Hòa – Đồng Nai.* Phan Đình Dũng, Nguyễn Thanh Lợi. Nxb Tổng hợp Đồng Nai, 2010.**

III. CẢM NHẬN CỦA BẢN THÂN VỀ TRUYỀN THỐNG ĐẤU TRANH CÁCH MẠNG CỦA QUÂN DÂN BIÊN HÒA – ĐỒNG NAI

Thông qua hội thi này con hiểu hơn về lịch sử của quê hương Đồng Nai nơi mình đang sinh sống, bởi có những điều con chưa bao giờ biết, hay chỉ biết chút ít thì bây giờ con đã hiểu nhiều hơn, rõ hơn.

Để hoàn thành bài thi này con đã rất may mắn vì được sinh ra trong gia đình có truyền thống cách mạng: ông bà ngoại con đều là Đảng viên. Nhà con hiện ở thuộc khu vực Tổng kho Long Bình, tuy ông bà con không tham gia vào cuộc kháng chiến chống Pháp hay chống Mỹ của dân tộc nhưng ông con đã có thời gian tham gia vào cuộc kháng chiến chống Pôn-pốt ở Campuchia. Sau khi tham gia xong cuộc kháng chiến ấy ông con được điều chuyển sang công tác tại một đơn vị thuộc Tổng kho Long Bình. Những lúc rảnh rỗi ông thường kể cho tụi con nghe những câu chuyện mà ông chứng kiến trên chiến trường: những người lính như ông phải vất vả vượt rừng vượt suối để chở đồng đội, chở vũ khí, lương thực như thế nào, khi các ông phá vỡ được một tuyến phòng thủ của đối phương hoặc nhìn thấy một đồng đội ngã xuống thì cảm giác ra sao?...

Nhà ông bà nội con ở thị xã Long Khánh, mỗi tháng ba mẹ con đều cho chúng con về thăm ông bà, những lúc về chơi như vậy con hay được ông chở ra tượng đài chiến thắng Long Khánh chơi. Buổi tối ở đây rất vui và đẹp, cuối tuần từ người già đến trẻ con ai cũng tập trung ra chơi, bởi khuôn viên tượng đài rộng rãi và mát mẻ. Khi được ra tượng đài chơi, con đã từng được nghe ông kể về chiến thắng lịch sử này, con ngưỡng mộ cả người nữ chiến sĩ trinh sát Hồ Thị Hương. Và khi làm bài thi con đọc đến chiến thắng Xuân Lộc con cũng phần nào hình dung được hình ảnh về sự kiện này.

Trên lớp học khi bước vào lớp 1 chúng con được cô Hiệu trưởng giới thiệu về ngôi trường của mình, về Đại tướng Nguyễn Chí Thanh và giải thích vì sao trường chúng con lại đặt tên là trường Tiểu học Nguyễn Chí Thanh mà không phải là tên gọi như các trường khác.

Đoạn đường từ trường về nhà con mang tên đường Bùi Văn Hòa, cả lớp con cũng đã được cô giáo kể cho nghe trong một tiết học lịch sử về người lính đặc công trẻ tuổi – Anh hùng lực lượng vũ trang giải phóng Bùi Văn Hòa, về những trận tiến công tiêu biểu mà ông từng tham gia cũng như lúc ông hy sinh trong trận đánh vào

Tổng kho Long Bình thế nào. Cô nói để ca ngợi lòng dũng cảm, tinh thần chiến đấu kiên cường của ông lãnh đạo địa phương đã chọn tên ông để đặt tên con đường này.

Với giọng kể âm áp, nhưng cũng đầy hùng hồn, đầy cảm xúc trong từng lời từng câu của ông nội, ông ngoại, của thầy cô, con càng ngưỡng mộ tinh thần vì nước vì dân của những người lính cụ Hồ, trân trọng những giá trị lịch sử mà cha ông gìn giữ xây đắp.

Hàng năm vào ngày Quốc tế thiếu nhi con hay được ba mẹ chở lên quảng trường tỉnh, vào Bảo tàng tham quan. Tại đây con được các cô chú giới thiệu những hình ảnh tư liệu, những vật kỷ niệm được trưng bày và cả mô hình kháng chiến của những người chiến sĩ cách mạng, giúp con dễ dàng cảm nhận hơn về môn học lịch sử.

Con tham quan Bảo tàng Đồng Nai năm 2013

Con tham quan Bảo tàng tỉnh vào dịp hè 2016

Bên cạnh việc được nghe ông bà kể chuyện, được tham quan trực tiếp hình ảnh tư liệu lịch sử tại Bảo tàng vào mỗi dịp hè, con mong muốn nhà xuất bản, nhà làm phim sản xuất nhiều sách truyện và phim hoạt hình về lịch sử đất nước, lịch sử địa phương để chúng con có thể đọc thêm nhằm nâng cao kiến thức cho bản thân mình.

Tuổi còn nhỏ chúng con chưa làm được gì cho gia đình, cho đất nước nhưng con nghĩ chúng con cố gắng chăm ngoan, học giỏi, thực hiện 5 điều Bác Hồ dạy thiếu niên nhi đồng, giúp bạn bè trong lớp cùng nhau tiến bộ, tham gia các hoạt động xã hội do trường, lớp phát động, nói không với các tệ nạn: game, bỏ học, đánh bạn; về nhà giúp ba mẹ những việc đơn giản như quét nhà, nhặt rau, chơi hòa thuận với em gái cũng là đóng góp một phần nhỏ vào việc đền đáp công ơn của những người sinh thành, những người chiến sĩ đã hy sinh cho sự độc lập tự do của Tổ quốc.

Ước mơ của con khi lớn lên sẽ là một người lính, nhìn ông bà và các bác, các cô chú xung quanh con ở mỗi khi đi làm mặc bộ quân phục màu xanh đỏ con thấy rất

oai phong, mạnh mẽ. Ông bà con và ba mẹ thường bảo: để trở thành những người lính như vậy thì con phải học thật giỏi, phải làm nhiều việc tốt giúp ích cho mọi người, quan trọng là phải có sức khỏe và thân hình cao lớn thì mới làm việc trong quân đội được.

Là một học sinh lớp 4 trình độ hiểu biết về kiến thức lịch sử chưa sâu, nhưng với sự hướng dẫn của cô Bảy chủ nhiệm lớp - trường Tiểu học Nguyễn Chí Thanh và ba mẹ nhất là mẹ đã mượn các sách liên quan đến nội dung bài thi về nhà, mẹ chỉ cho con biết đâu là phần phù hợp để trả lời câu hỏi do Ban tổ chức Hội thi Tìm hiểu Giá trị văn hóa – Lịch sử Đồng Nai năm 2018.

Khi đọc các câu chuyện về lịch sử kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ của quân dân Đồng Nai con biết thêm về các sự kiện. Điều quan trọng hơn cả là con rất tự hào về truyền thống anh hùng bất khuất, về những tấm gương dũng cảm, gan dạ, không ngại gian khổ, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ quê hương. Con cũng vô cùng khâm phục tài trí sáng tạo của những người tham gia kháng chiến: đó là dù khó khăn thế nào cũng luôn tìm ra những biện pháp để tháo gỡ những cản trở, những lối đánh nguy hiểm của quân thù. Giờ đây được sống trong hòa bình, trong hạnh phúc, có đầy đủ cơm ăn, áo mặc, được cắp sách đến trường ngồi trong lớp học vui vầy với các bạn con thầm cảm ơn thế hệ cha ông đã dày công xây dựng, vun đắp quê hương, đất nước mang lại cuộc sống bình yên cho tất cả mọi người.

Con cũng xin được gửi lời cảm ơn chân thành đến quý thầy cô, ba mẹ đã giúp con thực hiện tốt bài thi của mình. Con cảm ơn ông nội, ông ngoại đã kể cho con nghe những câu chuyện về cuộc kháng chiến của bộ đội Việt Nam, về những tấm gương anh dũng đã đứng lên chiến đấu, hy sinh để bảo vệ quê hương. Con cảm ơn ba mẹ đã mượn sách cho con đọc để con biết thêm về những sự kiện lịch sử. Con cảm ơn Ban tổ chức cuộc thi đã đưa ra những câu hỏi này để chúng con được tìm hiểu thêm về kiến thức lịch sử, địa lý của tỉnh Đồng Nai, qua đó chúng con thêm yêu quý mảnh đất mình ở, tự hào về dân tộc mình, từ đó ra sức cố gắng phấn đấu học tập, lao động để trở thành những người có ích cho xã hội như lời Bác Hồ đã nói:

Tuổi nhỏ làm việc nhỏ
Tùy theo sức của mình
Các cháu hãy xứng đáng
Cháu Bác Hồ Chí Minh.